

Nr 237.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyte av mark mellan kronan och aktiebolaget Skogaholms bruk; given Stockholms slott den 14 mars 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att ett utbyte av fastigheter må äga rum mellan kronan å ena sidan och aktiebolaget Skogaholms bruk å andra sidan, sålunda:

att kronan till bolaget överlåter förra länsmansbostället 1 mantal Östersjö (Östansjö) nr 1 i Snavlunda socken av Örebro län, därvid bolaget inträder i de rättigheter och skyldigheter kronan äger till hemmanets arrendator, ävensom till bolaget gäldar ett kontant belopp av 70,000 kronor såsom vederlag för det högre uppskattningsvärdet å bolagets i bytet ingående fastighet;

att bolaget till kronan överlåter $\frac{1}{4}$ mantal kronoskattehemman Sjolunda nr 1 i Svennevads socken av Örebro län;

att de i bytet ingående fastigheterna å ömse sidor lämnas fria från alla gravationer; samt

att vid utbytet de villkor i övrigt iakttagas, vilka angivas i bolagets i statsrådsprotokollet omförmälda skrivelse den 4 mars 1919.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anförde:
I skrivelse den 10 mars 1919 har domänstyrelsen anført:

»I skrivelse den 13 augusti 1918 har aktiebolaget Skogaholms bruk till domänstyrelsen framställt förslag, att ett utbyte av vissa fastigheter emellan kronan å den ena sidan och aktiebolaget — — — å den andra sidan måtte komma till stånd för att befrämja ett sammanförande såväl av allmänna som ock av brukets skogar inom Orebro län.

De fastigheter, som skulle ingå i detta utbyte, äro:

a) förra länsmansbostället 1 mantal Östersjö (Östansjö) nr 1 i Snavlunda socken, utarrenderat för domänfondens räkning till den 14 mars 1920 mot ett årligt arrende av 650 kronor,

b) bruket tillhöriga fastigheten $\frac{1}{4}$ mantal kronoskatte Sjölunda nr 1 i Svennevads socken.

Dessa tvenne fastigheters belägenhet framgår av närlagda generalstabskartblad, Askersund och Sävstaholm — — —, varå de ifrågavarande egendomarna

äro betecknade genom streckning. Det förra bladet visar, att kronodomänen Östersjö (Östansjö) ligger isolerad. Någon möjlighet att genom inköp i avsevärd mån förstora denna kronans fastighet finnes icke, då densamma huvudsakligen är omgiven av brukets marker. Ur arronderingssynpunkt talar allt sålunda för lämpligheten av att kronan avhänder sig denna fastighet, vilken ej heller av några andra skäl synes böra bevaras i kronans ägo. Det senare kartbladet visar däremot, att egendomen Sjölundas angränsar kronoparken Haddebo, vars areal uppgår till cirka 5,000 hektar.

Då styrelsen ansett det vara för kronan förmånligt, om detta byte kunde komma till stånd, har styrelsen vidtagit åtgärder för värdering av nämnda fastigheter.

Ur de vid värderingen upprättade instrumenten — — — med tillhörande handlingar inhämtas bland annat följande:

Egendomens areal:

	Produktiv skogsmark Har	Impediment Har	Inägor Har	Summa Har
Kronodomänen	147.58	28.14	43.02	218.74
Bruksfastigheten Sjölundas	319.68	87.—	7.74	414.42

Bruksfastighetens totalareal överstiger alltså kronans med 195.68 hektar.

Det totala virkesförrådet av skog av ålder 40 år och däröver har uppskattats till:

å kronodomänen:

å produktiv mark	16,776 kubikmeter	
å impediment	250 »	17,026 kubikmeter

å bruksfastigheten:

å produktiv mark	31,513 kubikmeter	
å impediment	150 »	31,663 kubikmeter.

Härav framgår, att å den produktiva marken bevuxen med skog i en ålder av över 40 år finnes å kronans fastighet 146 kubikmeter per hektar och å brukets 127 kubikmeter.

Ur de vid värderingen upprättade instrumenten — — — med tillhörande handlingar inhämtas följande angående fastigheternas värde.

A. *Kronodomänen.*

I. Markvärden	53,546 kronor	
II. Skogsvärden		
a) Ungskog	4,461 »	
b) Skog över 40 år	169,317 »	227,324 kronor
III. Avgående poster		17,740 »
	Netto	209,584 kronor.

B. *Brukets fastighet.*

I. Markvärden	21,380 kronor	
II. Skogsvärden		
a) Ungskog	6,965 »	
b) Skog över 40 år	264,557 »	292,902 kronor
III. Avgående poster		13,500 »
	Netto	279,402 kronor.

Av förestående uppskattning framgår, att bruksfastigheten har ett värde, som med 69,818 kronor överstiger värdet av kronodomänen.

Efter förda förhandlingar har bruket i skrivelse till domänstyrelsen den 4 mars 1919 förklarat sig villigt ingå på ett byte under följande villkor:

att kronan till bruket kontant betalar en mellanavgift av 70,000 kronor;

att bruket berättigas tillvarata 6,722 klipp kolved, som före uppskattningen av hemmanet Sjölunda upphuggits av bruket och som icke ingått i värderingen, samt att å platsen uppkola desamma och för milornas täckning taga ris efter anvisning;

att bruket medger, dels att torparen A. V. Andersson och hans hustru Clara Andersson å Lilla Fallön, vilka där bebo egna hus, få under deras återstående livstid hava dessa hus utan avgäld kvarstående samt bebo desamma, så länge de äro ägare därav, ävensom årligen kostnadsfritt erhålla utsyning av 3 kubikmeter ved jämte rätt att plocka ris och grenar, dels att torparen C. H. Hagström å Östersjötorp (Stansjötorp) må utan avgäld under sin återstående livstid kvarbo å torpet ävensom kostnadsfritt erhålla en årlig utsyning av 3 kubikmeter ved jämte rätt att plocka ris och grenar;

att kronan medger, att arrendatorerna Johan Frithiof Karlsson å Sjölunda och Johan Albert Karlsson å Perstorp, om de så önska, få kvarstanna å respektive gårdar på de villkor, som framgå av närlagda handlingar, och att kronan övertar alla de rättigheter och skyldigheter gent emot dessa personer, som eljest tillkommit och ålegat bruket.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har i skrivelse till domänstyrelsen den 20 februari 1919 vitsordat lämpligheten av det ifrågasatta bytet och vederbörande överjägmästare har i yttrande av den 5 mars 1919 förklarat sig ej hava något att i huvudsak erinra mot bytesförslaget.»

För egen del har domänstyrelsen tillstyrkt bytet på sålunda föreslagna villkor samt hemställt om avlåtande av proposition till riksdagen i dylikt syfte.

*Departements-
chefen.*

Det föreslagna bytet synes vara för kronan förmånligt ur synpunkten att få kronans skogsegendom å ifrågavarande ort bättre koncentrerad. Bytesvillkoren giva mig icke anledning till anmärkning. Den mellanavgift kronan skall utgiva bör uppenbarligen utgå från de till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark m. m. avsedda statsmedel. Jag får därför i överensstämmelse med domänstyrelsens förslag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ett utbyte av fastigheter må äga rum mellan kronan å ena sidan och aktiebolaget Skogaholms bruk å andra sidan, sålunda:

att kronan till bolaget överlåter förra länsmansbostället 1 mantal Östersjö (Östansjö) nr 1 i Snavlunda socken av Örebro län, därvid bolaget inträder i de rättigheter och skyldigheter kronan äger till hemmanets arrendator, ävensom till bolaget gäldar ett kontant belopp av

70,000 kronor såsom vederlag för det högre uppskattningsvärdet å bolagets i bytet ingående fastighet;

att bolaget till kronan överlåter $\frac{1}{4}$ mantal kronoskattehemman Sjölunda nr 1 i Svennevads socken av Örebro län;

att de i bytet ingående fastigheterna å ömse sidor lämnas fria från alla gravationer; samt

att vid utbytet de villkor i övrigt iakttagas, vilka angivas i bolagets ovan omförmälda skrivelse den 4 mars 1919.

Till vad föredragande departemementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets övriga ledamöter förenade sig, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle till riksdagen avlätas, så lydande, som bil. . . . till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.